

De SleutelbrΩg

vrijzinnig humanistisch tijdschrift | regio Brugge

Driemaandelijks tijdschrift | jaargang 13 NR 3
JULI - AUGUSTUS - SEPTEMBER 2015

AFGIFTEKANTOOR Gent X - P309626
AFZENDADRES Beenhouwersstraat 1-3 8000 Brugge
v.u. William Pharasyn Jeruzalemstraat 12 8000 Brugge

Prettige
Vakantie

de mens.nu
is vrijzinnig humanistisch

- 07 Sleutelquiz: vrijdag 23 oktober
- 08 Themadossier Levensende deel 2:
2 jaar LEIF West-Vlaanderen
- 18 Verslag lentefeest en feest vrijzinnige
jeugd Brugge

Inhoud

- 03** **Edito** Ik, jij, wij
-
- 04** **Actueel** Het GO! zet in op
interlevensbeschouwelijke dialoog
-
- 08** **Themadossier** Levens einde:
2 jaar LEIF West-Vlaanderen
-
- Aankondigingen**
- 07** De Sleutelquiz
- 23** Imago 2015 tentoonstelling
-
- Nieuws**
- 12** uit de verenigingen - Levenshuis
- 16** uit de verenigingen - Centrum voor
Academische en Vrijzinnige Archieven
- 18** uit de verenigingen - HVV/OVM Brugge
-
- 14** **Waar naartoe**
-
- 25** **Brugs & Vrijzinning**
-
- 26** **Samenleven**
-
- 28** **De Vrijzinnige telefoongids**

Colofon

De Sleutelbrug

ALGEMEEN

De Sleutelbrug is een contact-, informatie en actieblad van het Vrijzinnig Centrum Brugge De Sleutelbrug. De inhoud ervan wordt grotendeels bepaald door bijdragen van lezers en publicaties van de Brugse vrijzinnige verenigingen.

Ondertekende artikels die in de De Sleutelbrug worden opgenomen drukken niet noodzakelijk het standpunt uit van de Vrijzinnige Gemeenschap. De redactie eigent zich het recht toe ingezonden artikels of lezersbrieven in te korten of de publicatie ervan eventueel te weigeren. Deze uitgave wordt mede mogelijk gemaakt door de steun van de Instelling Morele Dienstverlening West-Vlaanderen.

Ons tijdschrift wordt gedrukt op ecologisch verantwoord papier, waarmee de redactie een duidelijk engagement naar meer duurzaamheid levert. Dit papier bestaat uit gerecycleerd papier en uit FSC zuivere vezel. De Forest Stewardship Council, die dit papier het streng gecontroleerd FSC keurmerk heeft gegeven, streeft naar een wereldwijd verantwoord bosbeheer.

CORRESPONDENTIE

Op- en aanmerkingen, lezersbrieven, artikels en bijdragen kunnen overgemaakt worden aan:

William Pharasyn • verantwoordelijke uitgever
Jeruzalemstraat 12 • 8000 Brugge
E info@vrijzinnigbrugge.be

KERNREDACTIE

Johan Ackaert, Jo Debruyne, Dicky Antoine, William Pharasyn met de medewerking van Lieve De Cuyper, communicatieverantwoordelijke Vrijzinnige Gemeenschap West-Vlaanderen

BERICHT AAN DE LEZERS

Uw persoonlijke gegevens worden, behoudens bezwaar van uw kant, opgenomen in een bestand dat beheerd wordt door het huisvandeMens (pcmd), Jeruzalemstraat 51 te 8000 Brugge. Ze worden uitsluitend gebruikt om u verder te informeren over de activiteiten van de diverse vrijzinnige verenigingen. Overeenkomstig de wet tot bescherming van de persoonlijke levens sfeer met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (08/12/92) kunnen wij u op eenvoudig verzoek kennis geven van uw gegevens in ons bestand, ze eventueel corrigeren of verwijderen.

www.facebook.com/groups/VCDDeSleutelbrug

WENST U ZICH KOSTELOOS TE ABONNEREN OP ONS TIJDSCHRIFT?

Stuur een mail naar info@vrijzinnigbrugge.be met uw naam, adres en email adres. U krijgt het tijdschrift dan driemaandelijks in uw bus.

Wenst u zich te abonneren op de 3-wekelijkse nieuwsbrief van vrijzinnig West-Vlaanderen?

Surf dan naar www.vrijzinnigwestvlaanderen.be of stuur een mail met uw naam, adres en email adres naar:

lieve.decuyper@demens.nu.

VERHUIST U BINNENKORT?

Als u in de nabije toekomst van plan bent te verhuizen, laat ons dan uw nieuw adres weten. Zo blijft u op de hoogte van Vrijzinnig Brugge.

WILLIAM PHARASYN
voorzitter VC Brugge

beste vrienden

Van tijd tot tijd een goed boek lezen kan nooit geen kwaad: het verhaal of de visie van de auteur op mens en maatschappij kan interessant zijn. Met dat laatste doel voor ogen, las ik onlangs 'Identiteit' van Paul Verhaeghe, hoogleraar aan de Universiteit Gent. In zijn boek onderzoekt hij *'... de effecten van het neoliberalisme, vrijmarktwerking, privatisering en de relatie tussen de maakbare samenleving en onze identiteit'*. In één van de hoofdstukken heeft hij over de verschillen tussen mensen door geslacht, sociale klasse, huidskleur, kledij. De auteur stelt dat zowel gelijkheid als verschil aanleiding kunnen geven tot agressie en angst. Ofwel nemen we afstand omdat iemand te veel op ons lijkt ofwel, als er te veel verschil is, willen we diegene ofwel gelijk aan ons maken of we willen zelf op hem lijken. Het afzetten tegen de andere creëert verbondenheid met de eigen groep van 'gelijken'. Het is een eeuwenoud principe dat elke maatschappij of elk individu bewust of onbewust toepast. Het is een onderdeel van de identiteitsvorming van een individu of maatschappij.

Het evenwicht tussen gelijkheid en verschil is belangrijk maar ook moeilijk. De beide principes hebben zich al voorgedaan in de verre of meer recente geschiedenis en hebben hun voor- en nadelen. In een maatschappij die gelijkheid nastreeft ontstaat een groep van gelijken die de andere (anders van huidskleur, cultuur, geloof, ...) niet wenst te aanvaarden. In vele gevallen gaat het om een sterk gereguleerde

maatschappij met een sterke leidersfiguur die de agressie naar buiten toe kanaliseert tegen 'de anderen', de externe vijand. Ring a bell? In het tweede geval wordt er aan groepsvorming te weinig aandacht geschonken en maak je een maatschappij van individuen weliswaar met een sterke zelfontwikkeling maar ook met isolatie en eenzaamheid tot gevolg. Ring a bell? In beide gevallen is de stap naar agressie en angst (de twee zijn waarschijnlijk oorzaak en gevolg van elkaar) makkelijk gezet.

Hoe moeten we daar nu als humanisten mee omgaan? Valt het ene te verkiezen boven het andere? We kennen onze geschiedenis, we weten naar waar de eerste vorm van samenleven kan leiden: kijk maar naar Duitsland in de jaren '30. Maar ook de tweede vorm van samenleven is niet goed. Je moet gewoon maar rond je kijken: we hebben het goed, we hebben toegang tot onderwijs, geneeskunde, cultuur, we hebben een eigen mening en mogen deze ook uiten. Maar we zijn de voeling met de andere gaandeweg kwijtgeraakt, we

zijn te veel individu geworden en voor alles wat vandaag verkeerd gaat, zoeken we maar al te graag een schuldige: de schuldige voor de ontsporing van de sociale zekerheid, voor de slechte staat van de wegen, voor de onveiligheid in onze steden, voor het tekort aan sociale woningen, ... De schuldige fungeert dan meestal als placebo voor de ware redenen van angst in onze maatschappij, hij fungeert als gemakkelijksoplossing.

Als humanisten moeten we alert blijven voor evoluties in de maatschappij en kritisch zijn tegenover de informatie die ons bereikt. Integratie en dialoog met 'de andere' is van alle tijden en moet op een gezonde manier, zonder vooroordelen en desinformatie gebeuren. Om met een boutade te eindigen: een geest is zoals een parachute, hij werkt beter als ze open is.

Prettige vakantie!

Uw reacties op ons tijdschrift zijn altijd welkom op info@vrijzinnigbrugge.be.

Het GO! zet in op interlevens- beschouwelijke dialoog

Het GO! pleit in haar memorandum voor een geactualiseerd concept 'Levensbeschouwelijke vakken'. Het GO! wil elke 18-jarige de nodige competenties geven voor een bewuste levensbeschouwelijke keuze en voor het positief omgaan met levensbeschouwingen in onze diverse samenleving. Saskia Lieveyns, adviseur coördinator pedagogische begeleidingsdienst GO!, vertelt hoe ingezet wordt op interlevensbeschouwelijke dialoog en waarom.

Saskia Lieveyns

De Raad van het GO! besliste enkele jaren geleden om in de 3^e graad SO in te zetten op de kennismaking met andere levensbeschouwingen en interlevensbeschouwelijke dialoog. Waarom en wat is de huidige situatie?

Saskia Lieveyns Bij gesprekken rond de realisatie van het pedagogisch project van het GO! wierp de vraag zich op of we niet veel meer werk moeten maken van interlevensbeschouwelijk samenwerken. Ook van samenwerken over de levensbeschouwelijke vakken heen, de link maken naar andere vakken zoals biologie of aardrijkskunde. Om zo tot schoolprojecten te komen die het PPGO (Pedagogisch Project GO!) ondersteunen, om tot dialoog te komen, vanuit een breed kader en gedragen binnen een schoolcultuur.

We onderzoeken op dit moment of we kunnen vertrekken vanuit een module in de 3^e graad SO, waarbij interlevensbeschouwelijk dialogeren centraal staat. We bekijken hoe de module er uit kan zien via proefprojecten. Daaruit willen we leren wat een haalbare piste is, en of het in die mate haalbaar is dat we zouden kunnen evolueren naar een 1 + 1 situatie, 1u elk levensbeschouwelijk vak afzonderlijk+ 1 gemeenschappelijk u interlevensbeschouwelijke dialoog in de 3^e graad SO. De huidige situatie is dus nog steeds dat er 2u levensbeschouwelijke vakken zijn. We bevinden ons nu in een fase van proefprojecten in een aantal scholen waarbij ze elk vanuit hun context

naar inhouden gaan kijken. Wat nemen we op, hoe pakken we het aan? Dit proces monitoren we vanuit de werkgroep Levensbeschouwing waarbij we rapporteren aan de Raad GO! over de goede praktijken en de valkuilen die we hier in zien. Er zijn proefprojecten lopende in Brussel, Antwerpen en Hasselt. De scholen hebben verschillende contexten, wat het interessant maakt. In Antwerpen wordt de rol opgenomen door het Atheneum Antwerpen dat al langer een traditie heeft van dergelijke projecten. Zij hebben al geleerd hoe om te gaan met de diversiteit aan levensbeschouwingen. Het project van Antwerpen zal niet klakkeloos over te nemen zijn in andere scholen. Vandaar de opstart van projecten in scholen met een andere context. In Brussel loopt er sinds begin van dit schooljaar een project in het Atheneum in de Moutstraat. Het KA en KTA2 Hasselt zijn pas onlangs van start gegaan. Qua inhoud weten we rond welke competenties we willen werken, welke doelstellingen we willen bereiken. Dat is een referentiekader dat in het begin van het traject goedgekeurd is. Binnen de vier pilotscholen zijn er werkgroepen waarin door de leerkrachten levensbeschouwing en de leerkrachten van de algemene vakken gezamenlijk beslist wordt welke thema's ze aan bod laten komen, en dit vanuit hun respectieve invalshoeken. In Brussel wordt er bijvoorbeeld samengewerkt met Aardrijkskunde en Geschiedenis vanuit de verschillende levensbeschouwingen waarbij bekeken wordt welke impact cultuur in het algemeen en levensbeschouwing in het bijzonder heeft op de cartografie, hoe je een bepaald wereldbeeld voorstelt op kaart. De benadering is boeiend, vanuit de lezing van kaarten leiden ze af

hoe verschillende culturen en levensbeschouwingen naar de wereld kijken. Van daaruit kan de dialoog vormgegeven worden. In Antwerpen zijn er projecten die eerder de combinatie tussen levensbeschouwing en plastische kunsten bekeken het voorbije jaar. Zo zie je dat er in de scholen gewerkt wordt vanuit de eigenheid, vanuit wat er in de school aanwezig is aan diversiteit, aan leerkrachten, aan kennis en expertise, en dat men van daaruit inhoudelijk invulling geeft. De autonomie om in het eigen kader invulling te geven is een goede zaak.

Brussel en Antwerpen kunnen we binnenkort evalueren, in Hasselt zijn er voorbereidingen bezig om in september met een project van start gaan.

Onze projecten situeren zich enkel in het SO, in de 3e graad. Hier mag je verwachten dat de leerlingen ondertussen kennis hebben opgedaan over de eigen levensbeschouwing en dat ze op een leeftijd gekomen zijn om de blik te verruimen. In de 3e graad verwachten we dat leerlingen voorbereid worden om hun rol als burger op te nemen in de maatschappij en hopen we dat hun geest open genoeg is. Je kan er dan effectief op inzetten.

Van in de basisschool wordt er wel al gedurende 6u per jaar aan de interlevensbeschouwelijke competenties van de leerlingen gewerkt, dit is iets waartoe de inspecties levensbeschouwelijke vakken zich hebben geëngageerd. Leerlingen in het basisonderwijs zijn er minder klaar voor op zich maar dit kan groeien. Ze leren vooral hun eigen wortels kennen in levensbeschouwing en cultuur, opgroeiend verwerven ze gradueel kennis over andere levensbeschouwingen. Van in het 1e leerjaar leren ze bv. de symbolen van andere levensbeschouwingen kennen.

De proefprojecten zijn er op gericht een module rond interlevensbeschouwelijke dialoog vorm te geven maar we gaan uiteindelijk misschien naar een nieuw vak?

Saskia Lieveyns Dat zou kunnen maar het is niet wat er vandaag voor ons aan de orde is. In ons memorandum staat dat we voor de invulling van een module gaan in de 3^e graad. Die module kan wel in die mate uitgebreid worden dat ze de omvang zou kunnen krijgen van een vak. Wat vandaag getest wordt is goed om een invulling van de module te bekomen. We willen tegelijk leren of de evolutie naar een situatie van 1 levensbeschouwelijk vak, t.t.z. voor de leerling de keuze uit de verschillende levensbeschouwelijke vakken, plus 1 interlevensbeschouwelijk vak een haalbare kaart is en hoe.

Voor ons betekent dit niet dat er al een keuze gemaakt is rond welke invulling er moet zijn. Wat voor ons van belang is, is dat ons pedagogisch project gerealiseerd wordt, vandaar dat het in die module o.a. ook gaat over vakoverschrijdende eindtermen die we vanuit ons PPGO invulling willen geven.

We streven in de pilootprojecten naar een module van 24 uren waarbij 12 uren worden ingebracht vanuit de levensbeschouwelijke vakken en 12 uren vanuit andere vakken. Die voegen we samen om te werken aan zowel vakoverschrijdende eindtermen als aan vakgebonden eindtermen 'bv kritisch lezen en analyseren van teksten', dit zijn sowieso zaken die je ook daar aan bod kan laten komen. Dan een keuze laten hoe die 24u te spreiden, bv. in 6 halve dagen of geclusterd, tijdsintensief.

Waarom is het belangrijk om hier op in te zetten? Waar ligt vooral de behoefte om de module te ontwikkelen?

Saskia Lieveyns Wat voor ons van belang is, is dat de leerlingen in die periode, tijdens die uren, in heterogene groepen samen zitten. De uiteindelijke doelstelling is elkaar beter te leren kennen en verdraagzaamheid te bevorderen. Het helpt om jongeren niet te laten terugplooiën in de verschillende gemeenschappen, in hokjes. Het is een rijkdom dat we verschillende levensbeschouwingen aanbieden in het GO! maar het is ook belangrijk dat er tussen en over de verschillende levensbeschouwingen heen samen gekomen wordt en gesprekken gevoerd worden, om niet terug te vallen op de eigen groep maar net het gesprek aan te gaan. Je ziet dat het met de wederzijdse kennis niet zo goed gesteld is en dat er nog gewerkt kan worden aan de vaardigheid om met elkaar in gesprek te gaan over verschillen heen. Dit vinden we belangrijk vanuit ons PPGO.

We kunnen spreken van een maatschappelijke behoefte. Als je ziet hoe we met maatschappelijke tegenstellingen en conflicten omgaan, kijkt men terecht naar het onderwijs, om antwoorden te geven en om jongeren vaardig te maken in het omgaan met diversiteit.

We beogen dat jongeren keuzebekwaam worden, dat zij kennis hebben van hun eigen levensbeschouwing, waarin ze in opgegroeid zijn maar dat zij hun blik verruimen en dat ze -eigen aan ons PPGO- ook zelf keuzes kunnen maken.

Charlie Hebdo, terreur ... Er wordt gekeken naar het onderwijs om radicalisering aan te pakken, heeft het GO! daar specifiek op ingespeeld?

Saskia Lieveyns Naar volgend jaar toe hebben wij een specifiek nascholingsaanbod voor leerkrachten rond het omgaan met moeilijk bespreekbare onderwerpen en het voeren van gesprekken met radicaliserende jongeren. We merken in een aantal scholen immers dat het moeilijk wordt om bepaalde lesinhouden van vakken als biologie of geschiedenis nog bespreekbaar te krijgen. Dan is het nodig dat leerkrachten weten hoe ze bepaalde conflictsituaties, waar ze in de klas tegen aanlopen, kunnen ontmijnen zonder de onderwerpen te vermijden of er positief leren mee omgaan.

Inzetten op interlevensbeschouwelijke dialoog, op wederkerigheid helpt op zich al, proactief, om conflictsituaties te vermijden.

Werd of wordt er in de levensbeschouwelijke vakken niet al meer of voldoende aandacht besteed aan het interlevensbeschouwelijke? Kon dit niet voldoende de nood ondervangen?

Saskia Lieveyns In de leerplannen van de verschillende levensbeschouwingen is daar inderdaad aandacht voor. De erkende instanties zijn evengoed aan het denken gegaan over het interlevensbeschouwelijk dialogeren en over de competenties die daar moeten bereikt worden. Maar of het voldoende is? Ik denk dat het vooral belangrijk is om niet alleen te vertrekken vanuit het perspectief van de eigen levensbeschouwing maar dat het ook open getrokken wordt en dat je tot heterogene groepen komt. Je zou ook binnen de eigen levensbeschouwing kunnen blijven en kijken naar de andere en reflecteren daarover maar er ontbreekt dan wel iets. Het perspectief kan breder.

Ook ben je afhankelijk van de individuele leerkrachten, de manier waarop zij dit vorm geven. Wij willen voorbij dat vrijblijvende gaan en zorgen dat het breed gedragen wordt, dat het iets is waar heel de school zich kan achter scharen. En op zo'n manier dat het ook ons PPGO kan versterken. Wat we willen staat niet in concurrentie met wat er vandaag al gebeurt binnen de levensbeschouwelijke vakken maar is een valoriseren en versterken daarvan door het opentrekken naar een hele schoolcultuur.

De betrokkenheid met de andere vakken is ook van belang, om duidelijk te maken dat het een gegeven is van een hele schoolgemeenschap, dat het zich niet beperkt tot de 2u levensbeschouwelijke vakken. Het is essentieel dat het gedragen wordt door de school. Daar ligt het verschil met reeds bestaande initiatieven zoals het gezamenlijk bezoeken van verschillende gebedshuizen. Het moet meer zijn dan dat alleen.

Is het idee ook gekomen vanuit de ouders om in te zetten op interlevensbeschouwelijke dialoog, om het levensbeschouwelijk onderricht te bekijken?

Saskia Lieveyns Ouders en leerkrachten staan ook met hun twee voeten in de realiteit, zij maken ook mee deel uit van de maatschappij. Er zijn zeker ouders die er vragende partij voor waren.

Je kan de toenemende vraag naar vrijstellingen van de keuze tussen één van de erkende godsdiensten en niet-confessionele zedenleer enigszins zien als een signaal. Je merkt dat een aantal ouders willen dat hun kinderen op een andere manier aan cultuur en levensbeschouwing kunnen doen in onderwijs. Hier bieden onze initiatieven in zekere mate een antwoord op.

In sommige methodescholen vragen ouders collectief vrijstelling. Ze opteren dan voor een andere invulling die ze zelf organiseren.

Is het denkbaar dat we gaan naar een systeem waarbij er een bijkomende keuze is: tussen een levensbeschouwelijk vak (keuze tussen alle) of een algemeen, neutraal levensbeschouwelijk oriënterend vak, als alternatief?

Saskia Lieveyns Ik denk dat dit het alleen nog complexer zou maken. Het georganiseerd krijgen van de verschillende levensbeschouwelijke vakken vandaag, het opmaken van de lesroosters, is vaak al bijzonder moeilijk.

Als het een bijkomende optie is, worden de door ons beoogde doelstellingen in feite ook niet gerealiseerd. Stel dat in een klas van 15 leerlingen slechts 3 leerlingen dit vak kiezen dan wordt het heel moeilijk om te gaan dialogeren met anderen. De essentie is dat iedereen samen zit.

Wat ik mogelijk zie als evolutie is de 1 + 1 waarbij je de huidige keuzemogelijkheid behoudt en dat je daarnaast de dialoog hebt die je realiseert in een bijkomend vak. Wij blijven in elk geval nog een tijdje proefdraaien met de lopende projecten waarbij maatschappelijke noden en het willen realiseren van inhouden onze drijfveren zijn. We kijken hoopvol uit naar de evaluatie van onze pilootprojecten en hopen dat dit een inspiratiebron zal zijn voor andere GO!-scholen om in te zetten op een effectieve interlevensbeschouwelijke dialoog.

Ben je een (bet)weter?

**Roep je steevast het (mogelijk correcte) antwoord
bij het kijken naar De Pappenheimers?**

Heb je gewoon zin in een leuke en gezellige avond?

Neem dan deel aan

De SleutelQuiz

We hebben hoofdprijzen,
maar elk team wordt
beloond voor haar inzet

Wil je meedoen, maar vind je
geen team? Laat het ons weten!
Het zou niet de eerste keer zijn
dat een gelegenheidsteam wint.

De Sleutelbrug

Levensende

2 jaar LEIF West-Vlaanderen

Eind februari 2013 ging LEIF West-Vlaanderen definitief van start. De bedoeling was een provinciaal informatie- en sensibilisatiecentrum op te bouwen waar burgers, patiënten en zorgverleners terecht kunnen voor informatie over een 'waardig levensende voor iedereen'. Dit gebaseerd op de toepassing van de bestaande wetgeving rond patiëntenrechten, palliatieve zorg en euthanasie.

DE MISSIE VAN LEIF WEST-VLAANDEREN

Informatieverstrekking, vorming en sensibilisatie

LEIF West-Vlaanderen

Er is te weinig kennis omtrent de toepassing van de wetten die een impact hebben op de planning van een waardig levensende. Via voordrachten voor het grote publiek en individuele informatieverstrekking in de LEIFpunten proberen we hieraan iets te doen. In een begrijpelijke taal en met veel praktische voorbeelden geven we uitleg over het belang van de patiëntenrechten.

We wijzen er op dat zorgverleners respect moeten hebben voor het zelfbeschikkingsrecht van hun patiënten, dit ongeacht

hun filosofische overtuiging. De negatieve wilsverklaring, de wilsverklaring euthanasie, orgaandonatie, palliatieve zorg en een actueel euthanasieverzoek, alles komt aan bod.

We willen mensen warm maken om én na te denken over hun voorafgaande zorgplanning én zelf het initiatief in handen te nemen om een dergelijke planning op papier te zetten.

De individuele informatieverstrekking wordt niet veronachtzaamd. Het gaat om mensen die het belang en de mogelijkheden van voorafgaande wilsbeschikkingen hebben ingezien en er gebruik van willen maken. We helpen hen om hun levensendewensen op papier te zetten opdat wij artsen hiermee zouden rekening kunnen houden. We helpen hen met zorg hun vertegenwoordiger kiezen die hun patiëntenrechten zal uitoefenen wanneer zij daar zelf niet meer toe in staat zijn. Dit is een tijdrovende activiteit maar zo belangrijk dat we naast het Levenshuis en de huizenvandeMens in onze provincie nog andere LEIFpunten uitbouwen, zoals in het stadhuis van Oostende en straks ook in Roeselare, Kortrijk, Ieper en het Heuvelland. Al deze punten worden bemand door goed opgeleide vrijwilligers die continu worden bijgeschoold via intervisiemomenten en extra opleidingen.

Uiteindelijk worden al deze mensen met hun documenten verwezen naar hun huisarts om hun zorgplanning te bespreken en eventueel aan te passen. Opdat de huisarts de negatieve wilsverklaring mee kan ondertekenen, als getuige van de wils-

bekwaamheid van de betrokkene. Zo werken we mee aan een moderne patiënt-artsrelatie of uitgebreider patiënt-zorgverlenersrelatie, gebaseerd op wederzijds respect voor elkaars zelfbeschikkingsrecht en kennis.

Daarnaast werken we samen met de West-Vlaamse afdeling van Kom op tegen Kanker waar we meewerken aan de praatcafés. In 2015 hopen we de verdere samenwerking met de West-Vlaamse Palliatieve netwerken aan te pakken en te versterken.

Van meet af aan was het de bedoeling de zorgverleners, artsen, psychiaters en verpleegkundigen te sensibiliseren voor een 'correcte' levenseindezorg, gebaseerd op een gedegen kennis van de wetgeving en het respect voor het zelfbeschikkingsrecht van hun patiënten. Er is een duidelijke kentering. Meer en meer artsen beseffen dat ze rekening moeten houden met de gezondheidswensen en het zelfbeschikkingsrecht van hun patiënten. Zo zien we dat de voorbije jaren alle modaliteiten van levenseindezorg bespreekbaarder zijn geworden. Waarbij we denken aan euthanasie bij niet-terminale patiënten, zoals bij bejaarden die ten gevolge van een polypathologie lijden aan levensmoeheid en psychiatrische patiënten die voorheen geen gehoor vonden met hun euthanasieverzoek.

Consultatie en medisch advies

Onze derde missie 'consultatie en medisch advies' is voornamelijk uitgegroeid tot een uitklaring van euthanasieverzoeken bij patiënten die om de een of andere reden met hun verzoek geen gehoor vonden of vinden bij hun behandelend arts.

De mensen die met vragen rond euthanasie aankloppen zijn grotendeels psychiatrische patiënten (uitbehandeld of nog in behandeling maar ze ervaren een zinloosheid), hierna volgen de patiënten polypathologie (een combinatie van ouderdomskwalen die elk op zich niet ongeneeslijk zijn maar als geheel de levenskwaliteit sterk doen dalen) en in mindere mate gaat het over oncologisch lijden (kankerpatiënten, al dan niet uitbehandeld).

Naar analogie met LEIF Wemmel kreeg de medische raadpleging de naam ULteam consultatie, waarbij UL staat voor uitklaring levenseindevragen. Ons team bestaat vandaag uit 4 artsen en 5 verpleegkundigen. De verpleegkundigen begeleiden niet alleen onze raadpleging, zij staan ook in voor de dossiers en bemannen de ULteam LEIFlijn. Vooral de opvang van psychiatrische patiënten is een zware en soms heel emotievolle taak die onze LEIFnurses met veel empathie waarmaken. Slechts bij een beperkt aantal patiënten met een levenseindevraag komt het tot euthanasie. Blijkbaar heeft de uitklaring van een euthanasieverzoek ook een therapeutisch effect zodat mensen in staat zijn om hun leven weer op te nemen.

Uit alle ervaringen met euthanasie onthoud ik dat het moedig is om je eigen levenseinde te bepalen. Afscheid nemen op zo'n manier is moeilijk maar kan sereen en mooi zijn.

Tenslotte wil ik iedereen bedanken die LEIF steunt. Zonder deze mensen zouden we niet staan waar we nu staan.

DR. LUC PROOT,
coördinerend LEIF arts - LEIF West-Vlaanderen

Enkele cijfers

Sinds de start van LEIF West-Vlaanderen eind februari 2013 kwamen al zo'n 2500 bezoekers informatie vragen in het Levenshuis te Brugge, in de LEIFpunten Oostende en in de huizenvandeMens in de provincie. Ongeveer de helft kwam langs in het Levenshuis. Naast het nodig luisterend oor, wordt uitleg verstrekt op maat, veelal over de keuzemogelijkheden en bijhorende documenten. Indien het over een prangende medische kwestie gaat, dan wordt doorverwezen naar het UL-team.

Het medisch team behandelde tot nu toe 185 dossiers.

Gemiddeld zijn er 120 telefonische oproepen per maand, waarvan 1/3^e specifiek rond medische vragen.

Wat het luik sensibilisatie betreft werden de voorbije jaren een heel aantal voordrachten gehouden voor het socio-culturele middenveld en vormingen gegeven aan professionelen, hiermee werden zo'n 1300 mensen bereikt. LEIF West-Vlaanderen organiseerde ook evenementen met een informatieve en sensibiliserende factor, waaronder benefieten, en bereikte daarmee zo'n 1200 mensen.

ZIJSPRONG: UITKLAREN VAN LEVENSEINDEVRAGEN

Dr Luc Proot Als ik in medische kringen onze cijfers voorstel nl. 185 patiënten tot nu toe, waarvan 61 hun levensbeëindiging hebben gekregen dan vragen collegae mij soms: "Hoe kun je nu als arts zoveel euthanasie doen? Ga je daar emotioneel niet aan ten onder?" Ik vond deze vraag zo belangrijk dat ze mij ertoe aanzette ons levensbeëindigend handelen grondig en wetenschappelijk te onderzoeken.

De Belgische euthanasiewet beschrijft de voorwaarden waaraan een patiënt moet voldoen alvorens zijn euthanasieverzoek in overweging kan genomen worden. Eén van de belangrijkste voorwaarden is dat de arts overtuigd moet zijn dat het lijden van de verzoeker ondraaglijk, aanhoudend en niet te lenigen is. Maar wat ondraaglijk, aanhoudend en niet te lenigen lijden is, wordt verder in de wet niet gespecificeerd. De wetgever heeft wel aangeduid dat ook ondraaglijk psychisch lijden in aanmerking komt en bijgevolg dat het ondraaglijk, aanhoudend en niet te lenigen lijden niet beperkt is tot fysisch lijden alleen. Twijfel over het bestaan van een ondraaglijk, aanhoudend en niet te lenigen lijden is de voornaamste reden waarom artsen een euthanasieverzoek als niet gegrond beoordelen.

De ondraaglijkheid van het lijden is subjectief en kan alleen begrepen worden via de patiënt. Toch bestaan er grote verschillen tussen artsen in de interpretatie van de ondraaglijkheid van het lijden en zijn niet te lenigen karakter. Steeds opnieuw stellen we vast dat een ongeneeslijke en ernstige ziekte iemands leven ingrijpend kan veranderen. De manier waarop patiënten met een ongeneeslijke ziekte leven en de wijze waarop ze met hun lijden omgaan kan ons als arts diep raken. Toch blijft het moeilijk om door te dringen in de complexe lijdenservaringen van een patiënt die om euthanasie verzoekt. Het bestuderen en analyseren van deze complexe lijdenservaringen helpen mij als arts het begrip 'aanhoudend en ondraaglijk fysiek of psychisch lijden dat niet gelenigd kan worden' beter te begrijpen. En dit beter begrip levert een belangrijke bijdrage in het medisch beslissingsproces om een euthanasieverzoek al dan niet goed te keuren of af te wijzen.

Net omdat het lijden subjectief is en alleen kan begrepen worden via de patiënt speelt de anamnese en bij uitbreiding het interview een belangrijke rol. Daarom hebben we bij ons onderzoek gebruik gemaakt van de "Qualitative, in-depth, face to face interview" techniek. De interviewrichtlijn die we gebruiken is gebaseerd op het registratiedocument van de Federale Commissie ter Controle en Evaluatie van Euthanasie.

Gedurende de ganse onderzoeksperiode werden de

data voortdurend geregistreerd en geanalyseerd dit als deel van de "Grounded theory approach". Dit laat ons toe tijdens de interviews gaandeweg hypothesen te formuleren die we dan in volgende interviews kunnen toetsen. De bevestiging van deze hypothesen tijdens het verdere onderzoek helpt ons gefundeerde theoretische stellingen te formuleren.

Het uitklaringsproces

1. Het ondraaglijk, aanhoudend en niet te lenigen lijden van de oncologische patiënten

Een aantal patiënten had een oncologische aandoening en kon omschreven worden als terminaal volgens de definitie van de federale controle- en evaluatiecommissie euthanasie zijnde medisch uitbehandeld terwijl hun ziekte progressief was en hun levensverwachting beperkt tot enkele weken hoogstens enkele maanden. Kantelmoment in de lijdenservaring van deze oncologische patiënten is de mededeling dat er geen behandelingsmogelijkheden meer voor handen zijn en dat genezing uitgesloten is. Bij deze groep van patiënten staat zoals verwacht het fysiek lijden op de voorgrond evenwel verstrekt door psycho-emotionele factoren zoals vrees voor ondraaglijk toekomstig fysiek lijden, vrees voor totale afhankelijkheid van derden, vrees voor de uitzichtloosheid van de situatie door het gebrek aan overlevingskansen en het besef dat het einde onvermijdelijk dichterbij komt. De levensgeschiedenis speelt een minder belangrijke rol. Opvallend is de beperkte impact op het sociale 'zijn'. De sociale contacten zijn niet verbroken er is nog steeds bezoek van familie en vrienden,

Er wordt empathie ervaren van de omgeving en de sociale ondersteuning wordt als positief ervaren. Er is duidelijk een warmte aanwezig in de contacten. Het verzoek wordt ondersteund door de naasten en bij de uitvoering is heel wat familie aanwezig.

Andere patiënten hadden een uitdrukkelijke vraag om waardig te mogen sterven. Deze vraag moet beschouwd worden als het besluit die een patiënt zelf maakt over de totaliteit van zijn eigen lijdenservaringen nl. mijn lijden is voldoende geweest. Ik wil niet verder meer lijden. Het is als arts niet evident om deze oproep naast zich neer te leggen.

2. Het ondraaglijk, aanhoudend en niet te lenigen lijden van patiënten met polypathologie

De redenen waarom patiënten met polypathologie om euthanasie verzoeken is complex. In polypathologie gaat het om chronische aandoeningen die door het feit dat ze permanent aanwezig en niet meer voor verbetering vatbaar zijn aanleiding geven tot permanente handicaps die op hun beurt aanleiding geven tot verschillende soorten van verlieservaringen zoals o.a. fysische en mentale achteruitgang. Het zinvolle leven wordt langzaam gereduceerd van een op de wereld betrokken persoonlijkheid tot een op zichzelf gekeerd individu die nog nauwelijks contact heeft met de wereld rondom hem. De steeds verder schrijdende fysische en mentale aftakeling, de reductie van de leefwereld tot een kamer of een instelling en de afwezigheid van een verder zinvolle invulling van het resterende leven veroorzaken een gevoel van gevangen te zijn in een situatie waar geen ontkomen aan is. De angst om afhankelijk te worden van derden en als gevolg hiervan verlies aan privacy en controle over hun eigen leven en het feit dat meer en meer derden de controle over hun leven over nemen tasten de levenskwaliteit zeer ernstig aan.

Uiteindelijk wordt het verzoek getriggerd vanuit de persoonlijke levenswaarden van de betrokkene waarvan de bijzonderste zijn: autonomie, waardigheid en verantwoordelijkheid.

Het verlies aan autonomie en waardigheid en de wil om te ageren als een moreel verantwoordelijke persoon dragen bij

tot het ondraaglijk, aanhoudend en niet te lenigen karakter van hun lijden. Al deze gevoelens zijn gebaseerd op de levenswaarden van de persoon in kwestie. Dit verklaart waarom verschillende personen eenzelfde situatie als anders ervaren.

3. Het ondraaglijk, aanhoudend en niet te lenigen psychisch lijden van patiënten met een psychiatrische aandoening

De interpretatie van de ernst van het psychisch lijden bij patiënten met een psychiatrische aandoening is zeer complex, multifactorieel en neemt veel tijd in beslag omdat men het onderscheid moet kunnen maken tussen een doodswens als symptoom van de ziekte of een doodswens als een existentiële keuze.

Bij de patiënt met een psychiatrische aandoening is de levensgeschiedenis even belangrijk als de medische geschiedenis. Het is voornamelijk via de biografische gegevens dat men de lijdensdruk kan inschatten. Veelal gaat het om normaal ogende mensen die psychisch lijden als gevolg een psychiatrische aandoening die hen al jarenlang in de greep houdt, waar massa's psychofarmaca geen vat op hebben en die van de ene psychiatrische opname naar de andere sukkelen zonder enig resultaat. Dit veroorzaakt ondraaglijk, aanhoudend en niet te lenigen psychisch lijden.

Resultaat uitklaringproces:

Hoopvol is het feit dat niet meer dan ongeveer een derde van de patiënten de definitieve stap hebben gezet en voor euthanasie hebben geopteerd. Weten dat je over de mogelijkheid beschikt om via euthanasie uit het leven te stappen kan voldoende zijn om verder te willen leven. Sommigen nemen deze beslissing op het allerlaatste moment. Het mooie aan euthanasie bij deze patiënten is dat zij menswaardig afscheid nemen en sterven, omringd door naasten, familie of vrienden, die vaak jarenlang aan hun zijde stonden op hun lijdensweg. Deze vorm van overlijden is voor de familie en omstaanders veel draaglijker dan de rauwe realiteit van een gruwelijke zelfmoord.

Oproep van de redactie

LEIF verricht prachtig werk maar is afhankelijk van subsidies en giften. Als je LEIF wil steunen kan dit door een gift op rekening BE44 0016 8405 0645 - BIC: GEBABEBB van LEIF West-Vlaanderen. LEIF kan geen fiscale attesten afleveren.

Noteer alvast in je agenda:

Vrijdag 23 oktober Tafelen voor LEIF Oostende

Vrijdag 27 november Tafelen voor LEIF Zedelgem

Meer info en de menu's vind je terug op www.levenshuis.be en in de volgende Sleutelbrug.

NIEUWS

uit de verenigingen Levenshuis

Bruggeling Erwin Steyaert wint poëziewedstrijd van het Levenshuis

Op vrijdag 24 april vond de prijsuitreiking aan de laureaten van de poëziewedstrijd van het Levenshuis plaats in het Provinciaal Hof te Brugge. Tijdens deze avond droeg Maaike Cafmeyer de winnende gedichten voor en werd kunst van Peter Jonckheere tentoongesteld. De eerste prijs ging naar bruggeling Erwin Steyaert met zijn gedicht 'Gay Tango'.

Wat gaat er om in mensen, van de eerste tot de laatste schreeuw? Wat betekent zelfbeschikking? Wat is leven met hart en ziel, met lijf en leden?

Dit vormde de inspiratie voor poëtische zielen om deel te nemen aan de poëziewedstrijd van het Levenshuis, getiteld 'Leven als lijfmotief'. Het LevensEinde InformatieForum (LEIF) West-Vlaanderen en het Centrum voor Geboorteregeling en Seksuele Opvoeding (CGSO) Brugge vormen samen het Levenshuis. Zij organiseerden de wedstrijd i.s.m. Curieus West-Vlaanderen, het Poëziecentrum en het huisvandeMens.

De wedstrijd liep van begin juli tot en met eind november 2014. Het nodigde heel wat mensen uit stil te staan bij het thema zelfbeschikkingsrecht en zette mensen aan tot nadenken over hun levenservaringen. 681 gedichten werden ingestuurd door 441 verschillende dichters, waarvan 231 dichters uit Vlaanderen, 200 uit Nederland en 10 uit andere landen. 31 jongeren tussen 12 en 18 jaar stuurden een gedicht in. Alle ingezonden gedichten bestonden uit aangrijpende getuigenissen, mooie brokjes tekst, herkenbare gedachten. De jury (Daniel Billiet, Philip Hoorne en Albrecht B Doemlicht van het Venijnig Gebroed) koos hieruit 46 gedichten voor publicatie in een dichtbundel. Peter Jonckheere, Brugs beeldend kunstenaar, creëerde bij elk van de 10 eerst gerangschikte gedichten en het gedicht van de jongerenprijs een gepersonaliseerd kunstwerk.

De prijsuitreiking van de poëziewedstrijd Leven als lijfmotief in het Provinciaal Hof te Brugge was een feestelijke avond met poëzie, beeldende kunst en muziek waar het thema 'zelfbeschikkingsrecht' centraal stond (tekenend voor de werking van het Levenshuis). Maaike Cafmeyer droeg er de winnende gedichten voor.

Bruggeling Erwin Steyaert mocht de eerste prijs in ontvangst nemen, een cheque van 300 euro. Dit voor zijn gedicht 'Gay Tango'. Jurylid Daniel Billiet motiveert de keuze als volgt: *"Wonderlijk simultaan danst de dichter in zijn woorden en beelden de tango. Maar er is veel meer aan de hand in dit gedicht. Terwijl heel close de dans op de voeten wordt gevolgd, laat de dichter naadloos een tweede 'verhaal' binnen glijden in het gedicht. Met doeltreffend zelfzekere beelden schetst hij een 'ik', een danspartner die onzeker is. Hij heeft dan wel de*

danspassen correct in de benen, maar er woelt en stormt van alles in hem."

De tweede prijs (200 euro) ging naar Shari Van Goethem uit Niel met haar gedicht 'Goede grond kiezen', de derde prijs (100 euro) ging naar Cora De Vos uit Nederland, met 'Nog niet'. De jongerenprijs (100 euro) tenslotte ging naar de 16-jarige Denise De Bruijn, eveneens uit Nederland, met 'Mijn vragen'. De dichtbundel, die geïllustreerd is met de werken van Peter Jonckheere, kost 10 euro en kan je bekomen bij Curieus West-Vlaanderen via een mailtje naar info.west-vlaanderen@curieus.be of een seintje op T 050 47 18 93.

Dit project genoot de steun van de provincie West-Vlaanderen, de Nationale Loterij en deMens.nu.

Meer info: www.levenshuis.be

Bron: persbericht 25-04-15 van Lieve De Cuyper

Gay Tango

Bandoneon zet in. In mijn oog smelt
zijn mascarablik. Gladde kin, fiere nek,
haar in gel. Ik slik en hou hem kort,
wring hem, dwing hem in de bochten.

Hij pareert, paradeert. Sierlijk. Slank.
Een man in maatpak met de finesses
van een danseres. Hij gooit dobbelstenen
in mijn pas. Ik tel de ogen en verlies.

Vermetel schuif ik met hem naar de rand.
Een schemerleven in pluchen bars en
clandestiene tenten flitst voorbij.
Vioolspel in zijn keel. Donder rommelt

in mijn heupen. Ritmes zwellen. Drieste
stappen. Trieste klank. Zolang de dans gaat,
pas ik op mijn tellen. Als het stopt, weet ik
geen raad met vragen die ik stellen moet.

Ik ken zijn naam niet als zijn glimlach mij
de zaal introont waar het duister wacht.

Erwin Steyaert

RE : Redelijk Eigenzinnig Nadenken over mens en maatschappij

VUB-professoren Karl Verstrynge, Joke Bauwens, Gily Coene, Jan Danckaert, Wim Distelmans, Els Dumortier, Willem Elias, Dirk Lefeber en Evert Zinzen dagen u uit om na te denken over duurzaamheid. Een inleidende keynotespreker situeert het thema binnen een wetenschappelijk en maatschappelijk kader. Twee weken later discussieert u met een panel over de keuzes die we kunnen maken.

Duurzaamheid, wat is dat dan?

Inaugurele rede

13/10/15 | prof.dr.em. Eric Corijn

Duurzame wetenschap

20/10/15 | Inleider: prof.dr. Jean-Claude Burgelman

03/11/15 | Debat met Jenneke Christiaens,
Ruud Abma en Jorgen D'Hondt

Wanneer Koekelberg-plage?

Klimaat

10/11/15 | Inleider: prof.dr. Philippe Huybrechts

24/11/15 | Debat met Peter Tom Jones,
Cathy Macharis, Sebastian Oberthür,
Pieter Boussemaere
moderator: Jill Peeters

24/7 work out = 100% burn out?

Duurzaam werk

16/02/16 | Inleider prof.dr.em. Mark Elchardus

01/03/16 | Debat met Tom De Ceuster,
Irene Houtman, e.a.

Komt er ook sleet op mijn lijf als ik niet beweeg?

Levenslang en Duurzaam Bewegen

12/04/16 | Inleider prof.dr. Paul De Knop

26/04/16 | Debat met Kristine De Martelaer,
Eric Vanden Abeele, Ilse Smolders,
Evert Zinzen en Ivan Bautmans

Redelijk Eigenzinnig: Reflecties over mens en maatschappij is een keuzevak voor alle VUB-studenten. Het staat ook open voor geïnteresseerden. We dagen de deelnemers uit om verantwoorde keuzes te maken.

Meer info: www.vub.be/RE. Dit programma kwam tot stand met de steun van deMens.nu.

crosstalks

WAAR maar toe?

Raadpleeg de kalender op www.vrijzinnigbrugge.be voor last minute wijzigingen
 Voor extra info en bevestiging zie telefoongids laatste pagina

14

SLEUTELBRUG

juli | augustus | september

ORGANISATIE	TIJDSTIP	ACTIVITEIT	PLAATS
 Willemsfonds	Maandag 29 juni 14u30	Rondleiding in het onderzoeksschip Simon Stevin	Esplanadestraat Oostende
 VC De Fakkels Bredene	Zaterdag 4 juli	Festival van de Zeegeus met panelgesprek 'Vrijzinnigheid en religieus fanatisme' - Programma: 16u05 Academische zitting met panelgesprek 'Vrijzinnigheid en religieus fanatisme', 17u40 Utreiking Prijs van de Zeegeus, 18u50 Performatieve lezing met lach en ernst, met klank en beeld: Flemish Pavillon/Vlaams Paviljoen door Chokri Ben Chikha, 19u receptie, 20u Avondprogramma met Cloud Nine en De Corsari's (vanaf 21u30)	MEC Staf Versluys - Kapelstraat 76 - 8450 Bredene
 LEIF West-Vlaanderen	Woensdag 8 juli om 21u30	Lopen voor LEIF midzomerrun	Brugge Jan Breydel Stadion
 Willemsfonds	Zondag 12 juli om 10u00	Bezoek aan de tentoonstelling Bodyworlds (Körperwelten) met gids.	Oud Sint-Jan Brugge
 Willemsfonds	Zaterdag 15 t.e.m. Zondag 23 augustus Dagelijks van 10u tot 17u	IMAGO 2015 Tentoonstelling n.a.v. Provinciale wedstrijd voor Westvlaamse kunstenaars.	Vrijzinnig Centrum De Sleutelbrug
 Vermeylenfonds	vrijdag 28 augustus 19.30u	vernissage tentoonstelling 'Glaskunst van Annemie De Vadder'	VC De Sleutelbrug
 Vermeylenfonds	zaterdag 29.08.2015 t/m zo 06.09.2015	Tentoonstelling 'Glaskunst van Annemie De Vadder' Tentoonstelling open op zaterdag en zondag van 14.00u tot 18.00u	VC De Sleutelbrug
 Willemsfonds	Zondag 6 september om 10u00	Deelname aan de Triennale Hedendaagse Kunst en Architectuur Brugge. Wandeling met gids. Afspraak aan het infopunt Pakhuizen in de Wulpenstraat.	Wulpenstraat Brugge
 Vermeylenfonds	zaterdag 12 september (o.v.)	Gegidst bezoek aan 'Beaufort buiten de grenzen' Meer info en inschrijven via j.ducazu@scarlet.be	
 Willemsfonds	Vrijdag 25 september om 20u	Vrijzinnig café	Vrijzinnig centrum De Sleutelbrug
 Vermeylenfonds	zaterdag 03 oktober om 14u30	Triennale Brugge - gegidst bezoek Meer info en inschrijven via j.ducazu@scarlet.be	Brugge - stadskern

	Brugs Universitair Centrum Uitstralende Permanente Vorming	Donderdag 15 oktober om 14u	De WO I te leper - Dhr. Paul Van den Bussche	Vrijzinnig Centrum De Sleutelbrug
	Brugs Universitair Centrum Uitstralende Permanente Vorming	Donderdag 22 oktober om 14u	Het verloren Koninkrijk - Prof. Dr. Els Witte, em.	Vrijzinnig Centrum De Sleutelbrug
	LEIF West-Vlaanderen	Vrijdag 23 oktober om 19u	Tafelen voor LEIF in Oostende. Verdere informatie volgt.	restaurant Groeneveld Oostende
	Vrijzinnig centrum	Vrijdag 23 oktober om 20u	Tweede editie van De Sleutelquiz in het Vrijzinnig Centrum De Sleutelbrug.	Vrijzinnig centrum De Sleutelbrug
	Vermeylenfonds	vrijdag 23.10.2015 t/m zondag 25.10.2015	Driedaags bezoek aan 'Mons 2015' Meer info en inschrijven via j.ducazu@scarlet.be	Mons
	Brugs Universitair Centrum Uitstralende Permanente Vorming	Zaterdag 24 oktober om 18u	Academische Zitting BUC	Stadhuis stad Brugge Gotische zaal
	huis van de mens van de mens Leefwijze humanistische	woensdag 28 oktober van 13u30 - 17u15	Symposium rond het thema 'wanneer een kind sterft' voor diverse mensen die persoonlijke of beroepsmatig met dit thema geconfronteerd worden. Op het programma staat een plenair gedeelte met spreker Eric de Soir en daarna zijn er workshops, afhankelijk van het soort verlies. We sluiten af met een muzikaal/poëtisch optreden van Willem Vermandere. Meer info en inschrijven via leper@deMens.nu .	CC Het Perron Fochlaan 1 - 8900 leper
	Brugs Universitair Centrum Uitstralende Permanente Vorming	Donderdag 12 november om 14u	Bewegen: preventie in de gezondheidszorg - Prof. Dr. Romain Meeusen, Vrije Universiteit Brussel	Vrijzinnig Centrum De Sleutelbrug
	LEIF West-Vlaanderen	Vrijdag 27 november om 19u	Tafelen voor LEIF in Zedelgem. Verdere informatie volgt	Salons Denotter Zedelgem
	Willemsfonds	Zondag 29 november	De 10 ^{de} editie van het "Concert Voor Vriendschap en Verdraagzaamheid" gaat dit jaar uitzonderlijk door op de Provinciale Willemsfondsdag op 29 november.	Stadsschouwburg
	Brugs Universitair Centrum Uitstralende Permanente Vorming	Donderdag 3 december om 14u	Leerstoornissen nader bekeken - Dr. Eva Cloet, Dienst Leerstoornissen, Universitair Ziekenhuis Brussel & Mevr. Dorothy De Maesschalck, logopediste	Vrijzinnig Centrum De Sleutelbrug
	Brugs Universitair Centrum Uitstralende Permanente Vorming	Donderdag 17 decem- ber om 14u	De toekomst van het verleden: de Brugse musea, de museale collecties en de maatschappelijke uitdagingen - Dhr. Till-Holger Borchert, directeur Musea Brugge	Vrijzinnig Centrum De Sleutelbrug
	SOS Nuchterheid	Elke donderdagavond om 19u30	Bijeenkomst. Info: 0478 373 865	Vrijzinnig Centrum De Sleutelbrug
	Huis van de mens van de mens Leefwijze humanistische	Elke donderdagavond open tot 20 uur	Voor vrijzinnige plechtigheden, informatie over wilsverklaringen, vrijzinnig humanistische begeleiding, ... Voor alle info: brugge@deMens.nu of 050 335975	Jeruzalemstraat 51, 8000 Brugge

meer info omtrent de activiteiten van het Brugs Universitair Centrum: www.upv.vub.ac.be/upv-regionaal of 02/614 82 20

NIEUWS

uit de verenigingen Centrum voor Academische en Vrijzinnige Archieven (CAVA)

Eén jaar CAVA: proost!

Al gehoord van CAVA? We bedoelen niet de drank, maar wel het Centrum voor Academische en Vrijzinnige Archieven, dat in mei 2014 officieel van start ging. CAVA heeft als doel de archieven en het erfgoed van de vrijzinnig humanistische gemeenschap en van de Vrije Universiteit Brussel (VUB) te verzamelen, te bewaren en bekend te maken bij een breed publiek. In Vlaanderen en Brussel heeft CAVA een unieke positie, hoewel het samenwerkt met diverse andere archiefinstellingen. De archieven en het erfgoed van de vrijzinnigheid zijn op dit moment sterk verspreid en bevinden zich bij de vele organisaties of de mensen thuis. Het toenemend aantal vragen van vrijzinnigen en vrijzinnige organisaties geven duidelijk aan dat CAVA beantwoordt aan een reële nood. Zo werden vorig jaar maar liefst 125 meter en meer dan 43.000 digitale foto's overgedragen door vrijzinnige organisaties (o.a. door HVV, UVV, en HUJO). Ook enkele personen, zoals Marianne Marchand en Olivier Bals schonken archief.

CAVA's aanvraag voor het kwaliteitslabel als erkende collectiebeherende cultureel-erfgoedinstelling werd door de vorige Vlaamse Minister van Cultuur positief beoordeeld. De archieven en het erfgoed worden er dus professioneel bewaard en beheerd.

CAVA doet echter meer dan enkel archief en erfgoed verzamelen en bewaren. Aan de geschiedenis van de vrijzinnigheid is in Vlaanderen nog maar weinig aandacht besteed. Via onderzoek, studiedagen, tentoonstellingen, enz. maakt CAVA het materiële en immateriële erfgoed van de vrijzinnigheid bekend bij het grote publiek.

In het kader van het project 'Een vrijzinnig-humanistisch cultureel erfgoedforum voor Vlaanderen' werkte CAVA vorig jaar rond het mondeling erfgoed van de vrijzinnig humanistische gemeenschap. De reeks van verhalenavonden door heel

Vlaanderen hield ook halt in Brugge op 19 februari 2014. In Vrijzinnig Centrum De Sleutelbrug getuigden Christiane Blicck, Monique Decanck, Charles Verlinde en Gust Verspeelt over hun engagement als vrijzinnig humanist en wat dit heeft betekend in hun leven. De verhalenavonden leveren een schat aan informatie op die niet direct te vinden is in geschreven bronnen. Ze vormen belangrijke getuigenissen over de doorbraak van het vrijzinnig humanistisch gedachtegoed in Vlaanderen. Meer informatie over de verhalenavonden vind je terug op de website. De verhalenavonden zijn daar ook te beluisteren.

De studiedag over 'omgaan met mondelinge bronnen' begin december sloot aan op het project en trok geïnteresseerden uit zowel de archief- en erfgoedsector als de vrijzinnige wereld.

Aanvullend op de verhalenavonden nam CAVA interviews af van vrijzinnige boegbeelden, zoals Karel Poma, Sonja Eggerickx, Hugo Dufour, Luc Devuyt, enz. Je kan ze op de website lezen of beluisteren.

Fotocollectie CAVA

Voor Erfgoeddag (26 april 2015) stelde CAVA dit jaar een tentoonstelling samen over humanistische thema's van vroeger en nu: De humanistisch humoristische erfenis sinds de jaren '60. De tentoonstelling bestaat uit een 80-tal sterke en leuke cartoons en afbeeldingen van vrijzinnig humanistische tekenaars en VUB-studenten, geselecteerd uit vrijzinnige tijdschriften en studentenpublicaties. Deze tentoonstelling kan uitgeleend worden. Wil je meer informatie over de tentoonstelling en de uitleenmodaliteiten, neem dan gerust contact op!

Het goede beheer van archieven en erfgoed begint aan de bron, bij de personen en instellingen die het archief vormen. Recent ging de vorming 'archiefbeheer' voor de huizenvandemans en het Federaal Secretariaat van deMens.nu van start. In een lessenreeks leren medewerkers hoe om te gaan met archieven (klasseren, selecteren, bewaren, enz.). Zowel het papieren archief als het zogenaamde digitale archief (dat zich op de computers, usb-sticks, ... bevindt) komen hierbij aan bod.

CAVA wil ook het onderzoek naar de geschiedenis van het vrijzinnig humanisme in al zijn facetten stimuleren. De toe-

gang tot de archieven moet laagdrempelig zijn zodat, zowel een amateur in het kader van een persoonlijke zoektocht of een professionele onderzoeker in het kader van een wetenschappelijk onderzoek de archieven kan raadplegen. Daarom staat de database online en kan je via de website opzoeken welke documenten CAVA heeft. Daarnaast maakt CAVA samen met zijn partners (Liberaal Archief, Universiteitsarchief Gent, AMSAB-ISG, ADNV en KADOC-KULeuven) een erfgoedgids en een onderzoeksagenda, om de bronnen van de geschiedenis van de vrijzinnigheid bloot te leggen.

In het najaar staan o.a. op het programma: een workshop over hoe je een tentoonstelling maakt over de geschiedenis van vrijzinnige plechtigheden en feesten; een lezing over de geschiedenis van de euthanasie; over de geschiedenis van het Vrij Onderzoek; enz.

Houd dus zeker onze website en de Facebook van CAVA in het oog.

www.facebook.com/cavavub
www.cavavub.be

Frank Van Camp, Het Vrije Woord, 1990
 Collectie CAVA

NIEUWS

uit de verenigingen HVV/OVM Brugge

LENTEFEEST BRUGGE

Op zondag 26 april vond ons jaarlijks Lentefeest en Feest Vrijzinnige Jeugd plaats. Dit voor de 2^e keer in het Concertgebouw op 't Zand. Na een repetitieweekend, een paar dansrepetities en 2 generale repetities stonden 114 Lentefeestelingen en 67 Feestelingen Vrijzinnige jeugd klaar om er een groot feest van te maken.

Om 10h verschenen, na de openingspeech van onze voorzitter Philip Pierins, de Lentefeestelingen samen met de intussen traditionele Clown Rocky op het podium.

Nadat onze clown gedurende meer dan een uur alle kinderen op sleeptouw nam in een wervelende show was het de beurt

aan de feestelingen om het beste van zichzelf te geven en dit op een mooi gevuld podium en met meer dan 1000 toeschouwers in de zaal.

Rond het thema 'Je bent wie je bent' brachten de kinderen in groepjes eigen invullingen aan het thema. Gesteund door de leerkrachten niet confessionele zedenleer maakten ze er een onvergetelijke ochtend van.

Tijdens de traditionele receptie werd er nog flink nagepraat en konden de kinderen eindelijk alle geschenken ontdekken die we in hun rugzak verpakt hadden.

PHILIPPE DE PAPE

FEEST VRIJZINNIGE JEUGD BRUGGE

De laatste aperitiefgasten waren nog niet helemaal het concertgebouw uit of de foyer liep al terug vol voor het Feest Vrijzinnige Jeugd dat stipt om 14h00 zou beginnen.

Na de mooie toespraak van onze burgemeester Renaat Landuyt was het tijd voor het grote werk.

Onze 67 feestelingen brachten een mooi en sterk inhoudelijk overgangsritueel rond de 'Millennium Doelstellingen'. Ook dit jaar onder regie van Dominique Berten die de handen vol had om alles vlot in elkaar te puzzelen. Na ruim een uur stapten de feestelingen door de ballonnenboog gepakt met een rugzak vol geschenken die hen de weg naar het middelbaar onderwijs en de volwassenheid zullen wijzen. Nadat de regisseur en de leerkrachten in de bloemetjes gezet werden met onder meer cadeaubonnen van OXFAM, was ook hier een receptie op zijn plaats en kon het hele 'lentefeestenteam', leerkrachten niet confessionele zedenleer, helpende handen en behulpzame jongeren en bestuur (om en bij de 25 man of vrouw), terugkijken op en genieten van een geslaagde editie.

We vermelden met plezier en met dank de dienstverlening van 3 studenten van HOWEST: Valentine, Luna en Mercedes, die

gedurende 2 dagen steeds bereid waren bij te springen waar nodig.

HVV-OVM Brugge heeft dit jaar nog meer en nauwer samengewerkt met het huis vandeMens. Heel wat van de communicatie naar de pers, het maken van de flyers, persberichten en het praktisch sturen van de feesten verliep in samenwerking met Els en Lieve waarvoor onze oprechte dank. Tijdens de evaluatievergadering bleek iedereen even voldaan over het voorbije feest, wat ons niet op de lauweren zal doen rusten. Nu al werd besloten om de feesten van volgend jaar nog meer open te trekken naar 'alle' kinderen die niet confessionele zedenleer volgen. Ook zij die om de één of de andere reden liever niet het podium op gaan, zullen kunnen deelnemen. We sleutelen ook verder aan presentatie, variatie en inhoud.

Hou alvast volgende datum vrij: 22 mei 2016 voor het Brugse Lentefeest en Feest Vrijzinnige Jeugd in het Concertgebouw

PHILIPPE DE PAPE

Voor meer info ivm HVV-OVM Brugge en de feesten:
www-ovmbrugge.be

NIEUWS

uit de verenigingen HVV/OVM Brugge

In memoriam - Eric Lowyck

***Patrick Lierman, gewezen voorzitter,
bestuurslid HVV/OVM Brugge:***

Op 1 mei 2015 overleed Eric Lowyck. Hij werd 81 jaar. Met hem verliezen we een oprecht vrijzinnige vriend en medewerker, die zowel lokaal als provinciaal, lid was van verschillende verenigingen en er ook veelal een bestuursfunctie waarnam.

Professioneel was hij boekhouder en belastingdeskundige. Velen deden beroep op zijn kennis, niets was hem te zwaar of te veel. Zijn beminnelijkheid was de vlag die zijn eerlijkheid en toewijding dekte.

Voor velen zal Eric ongetwijfeld herinnerd worden als 'die mijnheer van OVM' (zonder hiermee zijn andere verdiensten te minimaliseren). In de jaren '80 was hij er korte tijd voorzitter ad interim, midden de jaren '90 werd hij er secretaris, in een voor de vereniging nogal woelige periode. En het siert hem dat het schip ondermeer door zijn inzet drijvende werd gehouden, hij was de motor van de ploeggeest en van het succes die er op volgde. Luisterend oor, raadgever, vriend en vooral harde werker. OVM was zijn tweede leven.

Ook onder een nieuw bestuur en met de komst van de informatisering, bleef hij kranig doordoen (hij kon moeilijk iets uit handen geven).

Doch de gezondheid en de leeftijd begonnen hun tol te eisen. Kruisboogschieten ging ook al een tijd niet meer en hij had het zeer moeilijk zijn beperkingen te aanvaarden. De laatste jaren ging het moeizaam. En in stille tranen omhels ik Christiane, zijn behulpzame echtgenote.

Eric, we zullen je missen.

PATRICK LIERMAN

Eveline Bonjé, secretaris HVV/OVM Brugge:

Wij, leerkrachten NCZ, leden, helpende handen, herinneren ons Eric als, dé drijvende kracht, dé motor achter OVM! Met toewijding en inzet en de onvoorwaardelijke steun van zijn 'Jan' ging hij door. Hij was altijd en voor iedereen bereikbaar, altijd en voor iedereen in de weer. En, hij zou door het vuur gaan voor zijn 'madamtjes en meneren' van zedenleer. Op elke vergadering, elke activiteit, elke repetitie, was hij aanwezig. Kilometers heeft hij afgelegd met administratie voor OVM . . . De apotheose van een jaar OVM-werking was het lentefeest. Het lentefeest voor de 6-jarigen en het Feest voor de Vrijzinnige Jeugd. Vele lentefeesten heeft Eric georganiseerd en gecoördineerd, met vorig jaar de eerste viering in het Concertgebouw van Brugge. Eric was erbij en was fier!

Een aantal jaren terug werd het allemaal wat moeilijker voor Eric en beetje bij beetje moest hij loslaten, maar hij bleef op de hoogte van het reilen en zeilen van OVM. Het deed hem goed te zien, te weten dat OVM met zijn leerkrachten en leden, een team is dat doorzet!

Alle leerkrachten NCZ, leden, helpende handen en nog zo velen meer die nu en in het verleden zich engageerden voor OVM, zullen Eric missen. De, in de toekomst, nieuwe krachten zullen horen over Eric.

EVELINE BONJÉ

Eric Lowyck

IMAGO 2015 Tentoonstelling Vrijzinnig Centrum De Sleutelbrug

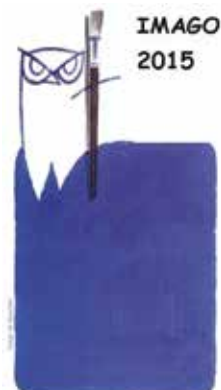
VAN 15 TOT EN MET 23 AUGUSTUS - DAGELIJKS VAN 10.00U TOT 17.00U

De tentoonstelling bevat de geselecteerde werken van de wedstrijd voor schilderkunst Imago 2015.

Het Provinciaal Verbond van West-Vlaamse Willemsfonds afdelingen vzw en de Willemsfonds thema-afdeling Kunst-Wijs organiseerden voor de 8ste maal de vijfjaarlijkse wedstrijd voor schilderkunst IMAGO met als thema GRENZEN.

De editie 2015 stond open voor kunstschilders geboren en/of woonachtig in de provincie West-Vlaanderen.

De eerste laureaat is Bruggeling Glenn Marys.

Reactie op Edito De Sleutelbrug april-mei-juni 2015

Ik heb Edito 'Goe bezig' in De Sleutelbrug april-mei-juni 2015 over oorlogen en hun gevolgen gelezen.

U stelt dat oorlogen het gevolg zijn van het falen van politieke en economische verantwoordelijken. U spreekt dan ook in de laatste paragraaf de hoop uit dat de regeringsleiders lessen zouden trekken uit het verleden en denken aan hun bevolking.

Die uitspraak impliceert dat er een feitelijke scheiding zou

bestaan tussen bestuurders en de bevolking. Die bestond vroeger in vele, zoniet de meeste staten en nu nog altijd in vele staten. Maar, in deze tijd kent een democratische staat zoals België (de Edito richt zich toch tot de Belgen) geen scheiding tussen tussen volk (demos) en regeerders (kratein). Ofwel moeten we de democratische staatsordening als dusdanig in vraag stellen.

Een passende oproep op het einde van de Edito zou dus moeten gericht zijn naar regeerders en het volk. Concreet: in een democratie moet de staatsburger zijn rol spelen, meedraaien in het politieke spel, de besluitvorming van regeerders direct of indirect beïnvloeden en op zijn minst voor de kandidaat regeerders kiezen die een duidelijke kijk hebben op een beleid dat de veiligheid en het welzijn van alle staatsburgers verzekert.

Beleefde groeten

Frans De Smedt

Elf Juliwijk 40 - 8620 Nieuwpoort

NIEUWS

uit de verenigingen Stuurgroep morele bijstand

Het werk van de moreel consulent in het ziekenhuis of het woonzorgcentrum (WZC)

Ziekte of een opname in een instelling, in welk stadium ook, betekent een halte in ons leven.

Binnen een ziekenhuis of een WZC zijn er verschillende zorgverleners. Artsen en verpleging zorgen voor je fysieke gezondheid, psychologen voor je psychische gezondheid en maatschappelijk assistenten voor je sociaal welzijn. Maar naast alle medische en andere bekommernissen kunnen er ook zorgen en vragen ontstaan die je raken in je bestaan. Wie ben ik? Waarom moet mij dit overkomen? Heeft het (nog) zin? Wat betekenen ik? Waar wil ik naartoe?

Dit zijn vragen naar zingeving, levensvragen. Ook daarvoor zijn er in het ziekenhuis of het WZC gespecialiseerde zorgverleners. Je kan een beroep doen op een 'spiritueel zorgverlener': een pastoraal medewerker of aalmoezenier voor de gelovigen en een moreel consulent voor de mensen die vrijzinnig humanist of niet gelovig zijn. Je vindt bij hen een luisterend oor voor al je vragen of om gewoon je verhaal te doen. Zij staan open voor iedereen en voor elke overtuiging.

Je kan de moreel consulent vragen om bij je langs te komen door het keuzeformulier levensbeschouwelijke zorg in te vullen (zit bij de onthaalbrochure in het ziekenhuis) of via het verzorgend personeel van de instelling. De moreel consulent komt dan zo snel mogelijk langs voor een gesprek.

Onze uitgangspunten zijn:

- respect voor jouw waarden en eigenheid
- het aanspreken van de kracht in jezelf
- de vrijheid en verantwoordelijkheid blijven bij jou

Morele bijstand is gebaseerd op vrijheid, gelijkwaardigheid, verdraagzaamheid, verbondenheid en solidariteit. Allemaal vrijzinnig humanistische waarden. De moreel consulent werkt vanuit een vrijzinnig humanistische levensvisie: voor ons is de mens zijn eigen zingeving. Dat wil zeggen dat de mens voor het zoeken naar betekenis, voor de zin van zijn bestaan niet afhankelijk is van een extern figuur. Je beschikt immers zelf over de vermogens om aan de wereld, aan de werkelijkheid en aan het leven betekenis en dus ook zin, doel of richting te geven. Zingeving krijgt hier dus een actieve invulling!

In de regio Brugge zijn verschillende moreel consulenten aan de slag, aarzel niet om op hen beroep te doen:

Evelyne Jiroflée en **Marieke Denolf** in AZ Sint-Jan Brugge;

Chantal Wittebolle in AZ Sint-Jan campus SFX - palliatieve eenheid "De Vlinder" - WZC De Vliedberg - WZC Van Zuyleen;

Nicolas Vermoortele in WZC De Zeven Torentjes - WZC Minnewater - WZC Sint-Clara - WZC Hallenhuis - WZC Potterie - WZC Ten Boomgaarde.

Voor contactgegevens zie de vrijzinnige telefoongids pg. 28.

MARIEKE DENOLF

Evelyne Jiroflée

Marieke Denolf

Chantal Wittebolle

Nicolas Vermoortele

BRUGS & VRIJZINNIG

De Sleutelbrug laat elke editie iemand uit het Brugse aan het woord over zijn of haar vrijzinnigheid. Wat betekent immers vrijzinnig zijn voor onze lezers en hoe komt dat in de praktijk tot uiting? Deze maal zetten we Axelle en Neil in de kijker.

AXELLE PINTELON

in de kijker

Axelle Pintelon is 18 jaar en volgt de richting ASO Sportwetenschappen aan het KTA te Brugge. Zij beoefent wekelijks sport, ze speelt in competitie volleybal bij VKT Torhout.

.....

“When you fall 7 times, stand up 8”. Dit is het levensmotto van Axelle geworden sinds haar tante

is overleden aan borstkanker. Ze was een echte doorzetter en een vechter. Ondanks dat ze ernstig ziek was ging ze toch eerst anderen helpen en pas daarna zichzelf.

Over zedenleer zegt Axelle: “In de lessen staan we stil bij het leven, discussiëren we over actualiteit, leren we onszelf verrijken voor verschillende zaken. Ik vind dit heel leuke lessen omdat je volledig jezelf kan zijn tijdens het vak. Als je ergens niet akkoord mee bent mag je je mening zeggen zonder dat daarop iets wordt gezegd. Ook omgekeerd kan je net wel akkoord gaan en een ander niet kan je een leuke maar diepgaande discussie aangaan.”

“Ik hecht veel belang aan eerlijkheid en verdraagzaamheid. Eerlijkheid omdat dit het langste duurt en om altijd de waarheid achter mensen te kennen. Verdraagzaamheid omdat ieder een eigen mening heeft en mensen moeten dat mensenrecht kunnen aanvaarden ook al ga je er niet mee akkoord.

Als vrijzinnige is het superleuk om jezelf te kunnen zijn, om in groepsverband je mening op tafel te gooien zonder enige drama. Ook zet je je voor alles open, gaat nieuwe uitdagingen aan.”

NEIL DILDICK

in de kijker

Neil Dildick is 17 jaar en volgt Sportwetenschappen aan het KTA Brugge. Hij voetbalt graag en speelt bij Cercle Brugge. Hij gaat vaak naar de fitness maar eigenlijk houdt hij van alle sporten.

.....

Qua persoonlijkheid ziet hij zichzelf als een respectvol en verantwoorde

woordelijk iemand. Zijn ouders hebben hem geleerd om verantwoordelijk te zijn in het leven. Hij vindt dat hij een goede opvoeding kreeg waarbij hij heeft leren omgaan met verschillende situaties. Hij wordt vrij gelaten door zijn ouders in de mate van het mogelijke en verder laten ze hem kennis maken met de echte wereld en wijzen dan op zijn fouten. Hij krijgt steeds de kans om te leren.

Hij heeft respect voor zijn ouders en mensen die respect voor hem hebben. Ook respect voor zijn eigen materiaal en dat van een ander.

Zijn motto is: “Leef van dag tot dag en werk voor je dromen want je weet nooit wat komen zal en gaan.”

De toekomstwensen van Neil: “Ik wil graag profvoetballer worden. Ik ga ook volgend jaar verder studeren om later op de spoedafdeling te werken. Ik zou graag een gezin hebben met een hond en twee kinderen.”

Neil volgt zedenleer en zegt daarover: “In de lessen zedenleer leer je praten en jezelf verrijken, je leert nadenken over bepaalde levenssituaties. Ik vind de lessen leuk want je praat over dingen die terugkomen of die je al tegengekomen bent in het dagelijkse leven.”

Hij hecht veel belang aan vrijheid en het recht op een vrije meningsuiting: “Je moet kunnen zeggen en denken wat je wil. Je moet respect hebben voor anderen. Mensen moeten elkaar respecteren hoe ze zijn en niet te vroeg gaan oordelen.” Als boodschap geeft hij nog mee: “Wees wie je bent, zonder je te verantwoorden en leef zoals je bent.”

Uitdieping van het vrijzinnig humanisme

Deel 2: Kijk op de mens

'Vrijzinnig humanisme' is een levensbeschouwing, een kijk op het leven en ook een manier van leven. 'Vrijzinnigheid' staat voor vrij denken, vrij onderzoek en vrij handelen. 'Humanisme' staat voor waarden als menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid van man en vrouw, verdraagzaamheid, emancipatie en solidariteit. Maar, als je wat dieper graaft, wat houdt vrijzinnig humanisme dan nog allemaal en meer precies in? Welke opvattingen en visies omvat het en hoe vertaalt zich dat naar de praktijk, in ons dagelijks leven? Dat is niet zomaar in een-twee-drie uit te leggen. Daarom heeft Peter Algoet één en ander uitgeschreven en in een boekje gebundeld, onder de titel 'Vrijzinnig humanisme. Een kennismaking en uitdieping.'

Onder onze rubriek Samenleven belichten we enkele kenmerken van vrijzinnig humanisme op het vlak van ons wereldbeeld, mensbeeld, maatschappijbeeld en zingeving zoals ze beschreven worden in het boek.

Kijk op de mens

Vrijzinnig humanisten stellen dat de mens een product is van de biologische evolutie, naast andere diersoorten, en een sociaal wezen met materiële en mentale behoeften.

Globaal genomen heeft het vrijzinnig humanisme een positief en optimistisch mensbeeld: het stelt de waarde van de mens centraal, toont voor en in alles een menselijk gelaat, wijst op het unieke van elk mens en vertrouwt op de menselijke vaardigheden en mogelijkheden. Het hecht dan ook veel belang aan de ontwikkeling en ontplooiing van mens en mensheid, en hanteert dan ook de gedachte van vooruitgang.

Ik ben waardig, jij bent gelijk

Het vrijzinnig humanistische mensbeeld plaatst dus de notie van de menselijke waarde en dus waardigheid centraal en neemt dit zelfs op als uitgangspunt. Wat die waardigheid precies inhoudt, wordt geëxpliciteerd in bijvoorbeeld de 'Universele Verklaring van de Rechten van de Mens' (UVRM). Voor vrijzinnig humanisten is deze Verklaring dan ook een cruciaal 'statement'. Je kunt het een vrijzinnig humanistische grondwet noemen. Deze 'grondwet' neemt de menselijke waardigheid als fundament en formuleert een aantal inherente (ermee samengaande) rechten die aan alle mensen, ongeacht individuele verschillen, in gelijke mate toekomen. Een vrijzinnig humanistisch mensbeeld is bijvoorbeeld antiracistisch en antiseksistisch.

De vrijzinnig humanist maakt iemands waardigheid niet afhankelijk van zijn of haar opleidingsniveau, talenten, persoonlijke smaak, sociale afkomst of hoogte van de bankrekening. Achter de sociale diversiteit blijft het respect voor de menselijke waardigheid immers het bindmiddel dat een zo rechtvaardig mogelijke samenleving bij elkaar kan houden.

Naast de menselijke waardigheid staat vrijzinnig humanisme ook voor het gelijkheidsbeginsel: mensen zijn in radicale zin gelijk(waardig) aan mekaar. Dit is een typische Verlichtingsgedachte.

De hele wereld in mij

Een vrijzinnig humanist voelt zich, door het respect voor de mens als mens, verbonden met de gehele mensheid. Onder en doorheen alle denkbare intermenselijke verschillen ziet en voelt de vrijzinnig humanist met alle andere mensen een verwantschap die voortkomt uit het besef dat we, ondanks onze verschillen, veel met elkaar gemeen hebben. We trachten allemaal op een zinvolle manier om te gaan met de absurditeit van het bestaan, we streven allen naar geluk, en we kennen eenzelfde lot in het licht van behoeftes, pijn en dood. Het mensbeeld van de vrijzinnig humanist heeft dan ook een sterk universalistisch karakter.

Ik ben vrij en kan beschikken

Vrijheid speelt in het vrijzinnig humanistische mensbeeld een belangrijke rol. Met vrijheid bedoelt de vrijzinnig humanist ei-

genlijk 'zelf-determinatie' of 'zelf-bepaling'. Dat omvat positieve vrijheid maar gaat nog dieper, tot het niveau van normen en waarden.

Vanuit het vertrouwen en het geloof in de mens hecht een vrijzinnig humanist ook groot belang aan de mogelijkheid van de mens om zijn eigen leven vorm en inhoud te geven, rekening houdende met de wetten en zeden van de samenleving waartoe hij behoort.

Een bijzondere toepassing van dit vrijheidsbeginsel nu is de 'zelfbeschikking'. Zelfbeschikking houdt hier in dat iemand zelf bepaalt wat hij doet of laat in zijn leven, voor wat betreft de grote keuzes, de belangrijke dingen (zoals partnerkeuze, studierichting, werk, leven en dood, ...). Een toepassing betreffende leven en dood: abortus, euthanasie en zelfdoding. Vrijzinnig humanisten zijn voorstanders van een wettelijk kader om abortus, euthanasie en medische hulp bij zelfdoding onder voorwaarden toe te laten.

Een andere typische toepassing van het principe van zelfbeschikking is de idee dat de mens ook (deels) 'maakbaar' is. Mensen zijn niet zomaar en niet alleen een product van de natuur, de opvoeding of de omgeving. Mensen kunnen zichzelf ook 'maken', aan zichzelf (laten) 'sleutelen'. We denken aan plastische chirurgie, genetisch testen en reproductieve geneeskunde. Het vrijzinnig humanisme is in principe voorstander van maakbaarheid van de mens. Vanzelfsprekend dient dit enkel te gebeuren op grond van de vrije en volledig geïnformeerde beslissing van de betrokkene en in de beste medische en wettelijke condities.

Een vrijzinnig humanist gaat er van uit dat de mens over een vrije wil beschikt. Fundamentele keuzes omtrent de grote dingen des levens echter neemt een vrijzinnig humanist toch liefst zélf, vrij-wil-lijk zélf. Een vak willen leren bijvoorbeeld, of kiezen voor euthanasie.

Ik ben dus ik voel

Vrijzinnig humanisten zijn sterk gericht op rationaliteit. Ten tweede miskent de vrijzinnig humanist het belang van gevoelens of emoties natuurlijk niet.

De vrijzinnig humanist kan zich emotioneel volledig laten gaan in de beleving van seksualiteit of in de beroering door een sonate, een roman of een toneelstuk. Toch zal hij proberen zich niet exclusief te laten leiden door emoties wanneer hij een beslissing moet nemen. Vaak kan een gevoel of een aanvoelen inderdaad een goede indicatie zijn voor een bepaald probleem

of een specifieke oplossing. We spreken bijvoorbeeld over 'onze intuïtie volgen' op die momenten waarbij we een oplossing of uitweg 'zien' zonder er bewust bij na te denken of te redeneren.

Gevoel en emotie zijn ook belangrijk voor de vrijzinnig humanist in functie van kennis in het algemeen en zelfkennis in het bijzonder.

Wel zijn & genieten

Een vrijzinnig humanist leeft in het hier en nu. Hij gelooft niet in een hiernamaals en heeft dus geen reden om het goede of ware of echte leven uit te stellen. Integendeel: het leven wordt best hier en nu en ten volle geleefd en beleefd. Hij hecht dan ook veel belang aan het welzijn van zichzelf en aan dat van anderen. Zorg dragen voor het persoonlijk welzijn volgt uit de basisvisie op zelfbeschikking. Aangezien we ervan uitgaan dat we zélf beschikken over ons lichaam, over ons zijn, ons leven, dienen we er dan ook de verantwoordelijkheid voor op te nemen en er voldoende zorg voor te dragen.

Vrijzinnig humanisten spreken liever over 'psycho-sociaal welzijn' in plaats van 'geestelijke gezondheid'. Op die manier leggen ze de klemtoon op de interactie tussen mens en omgeving.

Het streven naar genot maakt deel uit van de vrijzinnig humanistische kijk op welzijn, en op het leven. Het zijn veelal hedonisten die zowel lichamelijk als mentaal genot nastreven, voor zichzelf en voor anderen. Niemand moet hen vertellen hoe ze bijvoorbeeld met hun seksuele gevoelens moeten omgaan. Overall ter wereld trachten ideologieën en godsdiensten wél wat te krijgen op de menselijke seksualiteit. Vrijzinnig humanisten verafschuwen deze bemoeienis. Ook hier geldt het adagio van de vrijdenker 'Ni dieu, ni maître!' ('Geen God, geen meester!'). Er is niets mis met lichamelijk genot, integendeel.

Het vrijzinnig humanisme hanteert eigenlijk een zeer 'realistisch' mensbeeld: het houdt ook rekening met wat de mens is als biologisch wezen. De mens is tegelijk een vat vol diverse mogelijkheden en hoge idealen en een vat vol verschillende verlangens en primaire behoeften, noden en wensen. Toch kan niet aan alle behoeften en verlangens tegemoet worden gekomen. Uiteraard is de vrijheid waarbinnen iemand zijn behoeften probeert te bevredigen of te realiseren, begrensd.

Brontekst: boek 'Vrijzinnig humanisme, een kennismaking en uitdieping', Peter Algoet
Bewerking tekst: Lieve De Cuyper

www.vrijzinnigbrugge.be

De Vrijzinnige telefoongids

www.facebook.com/groups/VCDDeSleutelbrug

VC BRUGGE de Sleutelbrug

Vrijzinnig Huis | Beenhouwersstraat 1-3 | 8000 Brugge
William Pharasyn | voorzitter
E info@vrijzinnigbrugge.be | T 0495 71 36 27

HUISVANDEMENS

Jeruzalemstraat 51 | 8000 Brugge
E brugge@deMens.nu | T 050 33 59 75

MORELE BIJSTAND

Coördinatie Stuurgroep Morele Bijstand: huisvandeMens
Ziekenhuizen | woon- en zorgcentra

- Campussen Sint-Jan | SFX en de Palliatieve zorgeneheid 'De Vlinder' | T 050 45 27 95
E morele.consulenten@azsintjan.be
Evelyne Jiroflée en Marieke Denolf
- Campus SFX en de Palliatieve Zorgeneheid 'De Vlinder'
T 050 45 16 85
- WZC De Vliedberg en Van Zuylen | T 0471 55 09 85
E morele.consulenten@azsintjan.be | Chantal Wittebolle
- WZC Minnewater | Het Hallenhuis | Ten Boomgaarde
Sint-Clara | Zeven Torentjes | Ter Potterie
T 0478 52 28 67
E nicolas.vermoortele@ocmw-brugge.be
Nicolas Vermoortele

PLEEGZORG WEST-VLAANDEREN

Vrijzinnige Dienst voor Pleegzorg
Ruddershove 4 | 8000 Brugge | T 050 32 72 70
Antenne Kortrijk | T 056 22 52 85 | info@pleegzorgvwl.be

HVV BRUGGE 2 | Humanistisch-Vrijzinnige Vereniging
T 050 37 55 34 | E eliro@telenet.be

HVV BRUGGE 3 | T 050 35 10 86

JAARPLANNING DEADLINES

RESPECTEER DEZE DEADLINES
VOOR HET TOESTUREN VAN GEGEVENS

Editie

oktober-november-december 2015
woensdag 26 augustus

Editie

januari-februari-maart 2016
donderdag 19 november

HVV - OVM BRUGGE

Oudervereniging voor de Moraal
E info@ovmbrugge.be | T 050 35 30 97
www.ovmbrugge.be

WF WILLEMSFONDS

Brugge en Brugs Ommeland
T 0477 59 17 94 | E katrien.dotselaere@telenet.be
www.willemsfondsbrugge.be

AVF VERMEYLENFONDS

Brugge
T 050 35 94 39 | E j.ducazu@scarlet.be

STICHTING VOOR MORELE BIJSTAND

AAN GEVANGENEN | T 0494 05 34 81

SOS NUCHTERHEID | T 0477 37 38 65

UPV BRUGGE

Uitstraling Permanente Vorming VUB | T 0475 61 77 24

CGSO BRUGGE

centrum voor geboorteregeling en seksuele opvoeding
Koningin Elisabethlaan 92 | 8000 Brugge
T 050 33 69 70 | E info@cgsobrugge.be
www.cgsobrugge.be

LEIF WEST-VLAANDEREN

Levensende Informatieforum
Koningin Elisabethlaan 92 | 8000 Brugge
T 050 34 07 36 | E leif@levenshuis.be
www.levenshuis.be

BUC BRUGS UNIVERSITAIR CENTRUM

E upv@vub.ac.be | T 02 629 27 50
www.vub.ac.be/UPV

VRIENDEN VAN HET GO! BRUGGE

T 059 50 41 81 | E vriendengo@gmail.com
www.vriendengo.be